

Артур Закордонець

# ТУТ БУВАЮТЬ ДИВНІ НОЧІ

Київ  
Темпора  
2024

## ЗАБОРОНЕНЕ СЛОВО «ЗАВТРА»

Злий дощ, змовившись із гострим вітром, тиранив і без того невеселе місто. Понуро бовваніли висотки, стоїчно приймаючи жмені холодних крапель, презирливо пожбурені вітром у тьмяні вікна. Більшість вікон тільки й мала того світла, що синюшні відблиски телеекранів. Рідкісні яскраві прямокутники видавалися недоречними.

Парасолі не рятували від злого дощу. Перехожі в довгих чорних плащах, усі як один у довгих чорних плащах, з глибокими каптурами. Одинаки в прозорому целофані здавалися ефемерними бульками, які ось-ось луснуть.

Бар звався «Парасолька». Над входом і справді нависала величезна металева розчепірка, турботливо захищаючи від дощу одну-єдину жарівку, що світилася зеленим світлом.

\* \* \*

– Знову якась курва дощу напороочила. Не буває в цю пору року таких дощів!

– Чоловіче! Ти прийшов до пристойного закладу, – відказав бармен, – тож я попрошу не вживати таких слів!

– Яких саме? Курва?

– Ні, те слово, що вона, по-твоєму, зробила з дощем.

До бару зайшла жінка, але навіть каптура скинути не встигла. Пискнув монітор на стійці, синя смужка замигала над входом. Бармен вискочив із-за стійки, заступив жінці дорогу й мовчки вказав на двері. Жінка зняла каптура.

– Я два дні нічого не їла. Люди ви чи хто? Дайте мені їжі, а я завтра розрахуюся, коли мою картку розблокують.

Із-за столів устали кілька чоловіків і підійшли до бармена, утворивши перед жінкою суцільну стіну. Вона схлипнула, накинула каптура й вискочила під дощ.

– Всього лише синя кара. Три дні бойкоту. Нічого, день ще якось протягне, а там від’їється, – сказав бармен, повертаючись за стійку.

Ніхто й не вгледів, як юнак, учорашній хлопчик, згрібши зі столу пакетик арахісу, ковзнув у двері слідом за жінкою, яку так милосердно покарав закон. Усі мовчали, наче чогось очікуючи. І дочекалися.

– Дякуємо всім присутнім за високу громадянську свідомість! – прорік голос із динаміка над стійкою. – Пророцтва, передбачення, гороскопи, гадання в нашому місті поза законом. Сім кар неминуче очікує на порушників. Фіолетова – день бойкоту. Синя – три дні бойкоту. Блакитна – тиждень бойкоту. Зелена – річне обмеження прав. Жовта – конфіскація майна. Помаранчева – позбавлення волі. Червона – смертна кара! Разом борімося за наше майбутнє!

Юнак поспішав, потерпаючи, що жінка на вулиці вілється в безликий потік лискучих чорних плащів. І даремно. Наздогнати її було легко. Жінка стояла неподалік від бару, безсило опершись рукою на глуху, без вікон, стіну.

– Ось, візьміть! – простягнув їй горішки.

Тонка рука вислизнула з-під плаща, схопила надірваний пакетик і сунула його в темне провалля каптура. Юнак делікатно відвернувся, ковзнувши поглядом по стрункому ряду великих літер, що білили крізь пільму й дощ. Напис на стіні виголошував: «Пророки вбивають майбутнє!!!»

Тонка біла рука опустилася з-під каптура, стиснувши в кулаку порожній пакетик. Другою рукою жінка трохи посунула каптур, трохи відкривши обличчя. Нічого видатного в тому обличчі не було – ані краси, ані потворності. Чітко окреслені вилиці, трохи запалі щоки, очі, обведені сірими колами втоми. Очі бігали постаттю юнака, намагаючись вирахувати, яку ж плату зажадає несподіваний добродій. Чи вистачить простого «дякую»?

– А що ви напрозорчили?

– Нічого. Лише сказала, що завтра знову буде дощ... ой! – жінка злякано зойкнула й затулила рота долонею. Потім роззирнулася навсбіч, схопила хлопця за одяг і притисла до стіни. – Ти нікому не скажеш, утямив? Жодній живій душі! Інакше... Якщо мене знову покарають, я знайду тебе і вб'ю! Знайду і з'їм! Як там тебе звуть?

Вона полізла рукою до його кишені, але юнак уже отямився й на диво легко прибрав із себе її руки. Тонкі слабкі руки. Очевидно, жінку не вперше карали за проро... за це слово.

– Але ж я вже почув, що ви сказали. Отже, проро... те слово, воно збудеться?

– Можливо. А може, дощ ітиме сам від себе. Телевізор каже – циклон. Нікому не кажи, добре? Ти ж добрий, правда ж? Он і горішки... ага! Ти дав мені горішки! Отже, порушив бойкот. Винен! Скажеш про мене, а я скажу про тебе. Мовчи! І я мовчатиму. Бо інакше...

Бурмочучи, жінка відсувалася стіною по білих літерах усе далі від юнака, а потім побігла. Вона щезла в темряві та дощі з його очей раніше, ніж завершила за риг.

Юнак повернувся до бару. Народу всередині за час його відсутності поменшало. Лише один новий відвідувач у кутку за дальнім столом понуро сьорбав чай, охопивши закоцублими долоньями пластиковий стаканчик, із якого стирчав хвіст чайного пакетика. Плаща любитель чаю не скинув, з-під каптура спадала неохайна сива борода. Втім, бородатими були всі в барі, і бармен теж.

– Пива! – замовив юнак і потер підборіддя. Щетина там уже росла, але ще надто м'яка та рідка для справжньої чоловічої бороди. Бармен гмикнув, але пива налив.

– Доброго всім вечора! – бадьоро пролунало від входу. Бармен привітно вишкірився й кивнув новому клієнту. Решта навіть не обернулася, лиш невідь-хто пробурчав щось невтямне.

– От погода, га? – відвідувач скинув плаща, акуратно прилаштував на вішалку і вже наближався до стійки. Під плащем на ньому знайшовся опатний костюмчик, сорочка і краватка. Комірець мав несвіжий вигляд, а вузол краватки був ослаблений. По всьому, менеджер середньої ланки мусив сьогодні працюватися в офісі й тепер вирішив винагородити себе парою сотень крапель віскі.

– Що там у світі робиться? – кивнув «менеджер» у бік телевізора, на екрані якого беззвучно змінювалися картинки. – Бо за тією клятою роботою усе проґавиш...

Бармен посунув йому першу порцію віскі й потягся до пульта.

*...резонансне вбивство відомої моделі у фітнес-центрі...*

*...жахлива аварія на автобані...*

*...бюджет міста знову недоотримає кошти...*

*...двійко самогубців стрибнуло з хмарочоса...*

*...пожежа в торговельному центрі...*

*...страта злісного, вибачте, пророка вперше в прямому ефірі...*

*...суд над колишнім членом магістрату знову переноситься на...*

*...збільшення кількості безпритульних людей і собак загрожує...*

*...кількість містян, покараних бойкотом, зменшилася на сім відсотків...*

– Нічого нового, – резюмував бармен і вимкнув звук.

– Таки нічого, – погодився «менеджер». – До речі, мене звуть Мішель.

– А мене Піфом кличуть, – відгукнувся бармен. – Піф я.

Сивобородий любитель чаю встав і пересів за столик, де неуважно сьорбав пиво юнак.

– Купи й мені пива. І пару бутербродів! – кинув нахабно, дочекався презирливої посмішки та відмовного хитання головою й додав тихо: – Я бачив, як ти давав тій жінці горішки!

– Пах! – гучно вистрелило за спиною, і хлопець різко обернувся. То один із бороданів поклав пакетик із горішками

на долоню, а другою ляснув по ньому – розкривав. Запримітив зляканий погляд хлопця і вибачливо ворухнув бородою. Усміхнувся тобто.

Здавалося, весь бар знущально шарудів отими злощасними пакетиками. Навіть офіціантка, що підійшла по знаку сивобородого, теж тримала в руці порожній пакетик – щойно прибрала зі столу.

– П-пиво і б-бутерброд, будь ласка.

– Два пива! І два бутери! – виправив сивобородий.

Юнак мовчки простягнув дівчині свою картку.

– Піфе, самі по собі проро... передбачення не є чимось страшним, якщо вони професійні й наукові, – віщав біля стійки Мішель, досьорбуючи третю порцію віскі. – Ось я, по-твоєму, хто? Я – аналітик, тобто людина, яка робить на замовлення професійні передбачення суворо на науковій основі. Наприклад, мерія хоче знати, скільки грошей закладати в міський бюджет на закупівлю борошна для муніципальних пекарень. Хто їм підкаже? Я! Науково! Береться кількість закупленого минулоріч борошна. Кількість проданого хліба. Потім зростання населення, динаміка зростання цін, зарплат, ще багато чого... Ага, і обов'язково дані по приватних пекарнях! Їх, до речі, все більше. І – гопа! – ось вам науковий прогноз. Не пророцтво, ой, вибач! Аналітика, тямип, Піфе? Вірогідність доходить до вісімдесяти відсотків!

– А у проро... тьху!.. у цих... непрофесійних передбачальників – усі сто!

– Так. На жаль. Але це якщо з ними не боротися...

– Пророки – падли! – кинув через плече бородань від найближчого столика. – Увесь цей бардак через них.

Проковтнувши бутерброд і допивши перше пиво, сивобородий трохи розм'як.

– Юначе, ви не подумайте, що я якийсь там... шантажист. Навіть якби ви мене не пригостили, я однаково нікому б не сказав про бачене.

Хлопець недовіжливо похитав головою.

– Правда-правда! Просто я сам такий. П'ять кар пройшов, – кивнув у бік тьмяної веселки, що нависала над вхідними дверима. – Тому й бідую.

– Ого, аж п'ять!

– Еге ж. Від фіолетової до жовтої включно, – скрушно зітхнув сивобородий і взявся до другого пива. Після доброго ковтка витер піну із сивих заростей навколо рота і продовжив.

– Ви напевно вже й не пам'ятаєте, але люди колись дуже любили веселку, тішились їй. Особливо діти. Усміхалися, фотографували, танцювали, бігали скарби шукати.

– Скарби?

– Казали, що там, де веселка впирається в землю, заховано скарб. Дурниці, звісно... А ще, якщо пробігти попід веселкою, то буде щастя на весь вік. Забобони людські. І всі ж розуміли, що це неможливо.

– Щастя на весь вік?

– Ні. Пробігти під... А тепер люди бояться веселки.

Обидва глянули на наддверну тьмяну веселку. І добре, що вона не світиться. Бо це знак тривоги, коли засвітиться бодай один колір. А коли вся... не треба!

Дощ надворі припустив так, що аж задвиготіла залізна парасолька над входом, і це було чутно в барі.

– А я вже збирався йти, – скрушно зітхнув Мішель. – Гаразд, Піфе, накрапай ще однееньку. А що тут удієш? Я ж щойно нові мешти собі купив. Глянь, які ловкенькі! Маю знайомого майстра, шиє лише для постійних клієнтів. Бо партачів розвелось...

– Ага! – бородань за найближчим столиком розвернувся до стійки й виставив напоказ ноги в грубо злабуданих капцях. – Мені от теж пошив один. Пів року нема, а вже розлазяться. Хоч бери й фабричні купляй. Правда, у партачів, що не кажи, таки дешевше.

– ЦУМ збираються зачиняти, чули? – труснув бородою Піф. – Зовсім.

– Та ну!

– Так, це правда, – ствердив Мішель. – І я скажу чому. Бо люди туди не ходять. Бояться проро... тьху!... ну, цих, ви розумієте кого. Ці ж виродки завжди шукають місця, де якнайбільше людей, аби віщати свої дурниці. А великі магазини – саме те місце. І добре, що більшість із тих крикуш – просто хворі або блазні. Але ж трапляються і справжні про... ну, ці. І тоді їхня маячня стає реальністю. На сто відсотків, як ти, Піфе, слушно кажеш.

– Ага, а ще плащі оці чорні, з каптурами. Хтось бачив їх в універмагах? Отож-бо! Все партачі шиють, як і мої жмакані мешти. І все місто носить...

Доц витратив чи не всі свої мокрі набой, що ніколи не дають осічки й завжди потрапляють у ціль. Тепер лише зрідка тугі сніпки крапель падали з горішнього мороку на місто. Натомість вітер, а швидше вітри, з темних нерозглядних околиць влетіли до тьмяного центру міста й зачали навіжені лованки один за одним опустілими вулицями, гогочучи та завиваючи.

\* \* \*

Бармен увімкнув тягучий блюз.

– Мене Герберт звуть, – простяг правицю сивобородий, мало не збивши майже порожнього кухля зі столу. – Герб, якщо коротко. А тебе?

– Ян. Якщо коротко.

– Знаєш, друже Яне, а це я в усьому винен.

Сивобородий низько нахилився над столом, щоб наблизити обличчя до хлопця, прошепотів: «Я все це напро-рокував!» і різко випрямився. Борода, яка при нахилинні спритно залізла до кухля, мокрим віхтем ковзнула по столу.

– Я, мій юний друже, раніше, доки мене не заборонили, був письменником. Справжнім! Фантастом. Скільки всього я передбачив! І як же точно! Як же, курва, точно...

Хлопець недовірливо глянув на сивобородого дивака, потім на мокрий слід від бороди й відвів очі.

– Які світила тиснули мені руку! Ось цю руку! – змах-нув правицею. – З якими людьми я був запанібрата! Це відчуття... Коли роки розступаються! Коли відкривається завіса і ти бачиш...

– Якби ж ці кляті пророки хоч раз напроорочили щось путнє! Хоча б один раз! – розмахував руками біля стійки геть сп'янілий Мішель. – Бо завжди в них мор і голод, сарана і сатана! Смерчі, урагани, землетруси, війни. І все до того йшло, все ж збувалося, все могло б справдитися, якби ми їм вчасно не затулили писка. Вчасно втямили розумні люди, що вони не пророчать майбутнє, вони його творять...

– Годі, Мішелю, ідіть додому! Я вже не наллю ані краплі, – твердо обірвав крикуна бармен.

– Пророчу! – раптом зірвався на рівні сивобородий Герб. – Слухайте мене, люди, бо я пророчу істинне завтра! Скоро, зовсім скоро гряде новий пророк над пророками, світлий вісник! І буде вирішальним кожне слово його. Світлий пророк, із сяючими очима...

До крикуна підскочило одразу троє, і хтось із них, найспритніший, зацідив йому в зуби. Двоє інших копнули тіло, яке вже падало, замахнулися знову й завмерли, бо веселка над дверима спалахнула так, що засліпила всі очі, до яких спромоглася дотягнутися, а голос із динаміка гримнув:

– Прибуває поліція, усім залишатися на місцях! Свідку, що втік, – третя кара! Винуватцю, що спробував утекти, – шоста або сьома!

Копи не знімали своїх чорних плащів, тому вся підлога пістрявіла великими та малими вологими плямами та патьоками. Сивобородий Герб лежав долілиць посеред справжньої калюжі, що натекла з правоохоронців. Руки за спиною йому стягували кайданки.

Сержант, уже допитавши всіх свідків, дописував на стійці протокол. Ліниво махнув до бармена:

– Гей, ти, як тебе там?

– Піф'я.

– Ходи-но ближче, Піф'я! Ось тут мені розпишися. Закрию я твій гадючник, Піф'я. Ой, закри-и-ю!

– Завтра! – знагла пролунало, гримнуло й урвало ділове шурхотіння та шемрання. Усі підняли погляди, озирнулися, обернулися й завмерли. Ян виліз на стіл, обережно ставши поміж трьома порожніми. Стиснув кулаки, наче до бійки. Його ледь затемнене щетиною обличчя сіпалося,

коліна помітно дрижали. І голос тремтів теж, слова лунали неголосно, але почули їх усі.

– Завтра дощ скінчиться. Хмари розійдуться. Надовго. І сонце буде. Тепле, свіже. А потім знову буде дощ. Легенький такий, славний. Краплі спадатимуть просто крізь промені. І буде веселка. Справжня. Величезна така. І веселка пройде над усім містом. А місто пройде під веселкою. Усе місто...

– Дурень! Ой, ду-у-рень! – скрушно похитав головою сержант біля стійки. – Дреде, глянь у нього документи. Ну, і в кайданки, само собою.

Здоровенний коп завиграшки зняв хлопця зі столу, обшукав, примружився на добуту з кишені винуватця особисту картку.

– Оце мені ім'ячко! – реготнув коротко. – Пиши, сержанте, – Іоан...

На ранок дощ скінчився, як обрізало. Містяни недовірили мружилися на тепле, свіже сонце.

## ВТІЛЕННЯ

Тисячі років люди вірили в різних богів, але поклонялися тільки йому. Богам приносили жертви, а йому віддавали життя. Вмирили старі боги, бо слабшала віра в них, народжувалися нові, бо люди не можуть існувати без богів. Віра в нього все росла та міцнішала, бо він щодня показував свою силу й могутність, бо лише він давав людям те, чого вони бажали. Зрештою, люди визнали, що він править світом, бо не було речі, якої б він не торкнувся. І тоді настав час утілення.

Макс і Бруно з нетерпінням чекали, коли ж нарешті прийде їхня зміна. Ніч – нудьга та позіхання – скінчилася. Незабаром вони перевдягнуться, вийдуть у сповнене ділового гамору та впорядкованої метушні місто, трохи втомлені, проте задоволені, що настав час відпочинку, що настане день зарплати, яку вони сьогодні чесно заробили,

що все на світі правильно й гармонійно. Все це буде незабаром, а поки що Макс і Бруно виконують свою роботу, нічим не виказуючи нетерплячки, бо працюють вони не де-небудь, а в одному з найбільших банків світу, охороняючи чужі скарби. Ніщо так не дисциплінує, як близькість великих грошей.

Десь у глибині банку лунко ляснули металеві двері. Обидва охоронці почули цей звук, але не сприйняли. Його просто не могло бути. Крім них, у приміщеннях нікого немає. Якщо хтось зі службовців залишився на ніч, охорону обов'язково попередили б. Ніхто їм нічого не казав, отже, всередині просто нікому було відчиняти та зачиняти двері. В їхньому банку ніколи й нічого не діялося само по собі.

Знову ляснули двері, вже не металеві, але досить чутно, бо сталося це ближче до поста. Охоронці презирнулися.

– Що за чортівня? – пробурчав Бруно.

– Глянь на монітори, – сказав Макс.

Бруно глянув і насупився.

– Ось він!

– Хто? – здивувався Макс, стрімко підійшов і перехилився через плече напарника.

Один із моніторів показував високого ставного чоловіка в строгому чорному костюмі. Чоловік розмірено крокував довгим коридором. Дійшов до дверей, які поштиво розчинилися перед ним, зник із екрана і з'явився на іншому моніторі. Двері за ним лунко зачинилися.

– Ну все, комусь влетить, – сказав Бруно, натискаючи кнопку виклику центрального поста безпеки. – Цей штемп усю ніч просидів у банку, а ми про це ні сном ні духом.

Макса зачепило інше, він зморщив чоло, щось напружено пригадуючи.

– Слухай, Бруно, а хіба в тому секторі двері автоматичні?

– Ні. То ж службовий. Автоматичні в операційних залах, клієнтам це подобається, – роз’яснив Бруно, ще раз натискаючи кнопку виклику.

– А чому ж тоді перед ним двері самі відчиняються? – резонно запитав Макс.

Бруно глянув на монітор. Незнайомець саме підійшов до чергових дверей, і вони широко прочинилися без жодної його участі. Охоронці злагоджено ахнули, потім перезирнулися тривожно. Обидва точно знали, що двері, які щойно минув той тип, були надійно замкнені. На два замки. Це по-перше. А по-друге, до їхнього поста йому залишилося пройти лише двоє дверей.

– Що там у вас? – озвався нарешті центральний пост.

– Сер, у нас нештатна ситуація. Монітори показують невизначену особу в банку, яка рухається до виходу, – похапцем доповів Бруно.

– Ви що там, хильнули, не дочекавшись зміни? – глузливо процідив начбезпеки. – Банк порожній, як гаманець моєї дружини після шопінгу.

– Сер, у нас нештатна ситуація! – підвищив голос Бруно.

Перед незнайомцем тим часом прочинилися передостанні двері.

– Я вам зараз... – заgrimів начальницький бас і обірвався. Бруно потицjav у кнопки, але динаміки мовчали. Охоронці перезирнулися, синхронно зблідли й разом витріщилися на двері, що саме слухняно прочинялися перед незнайомцем.

Він розмірено пішов до виходу, не звертаючи жодної уваги на остовпілих стражів. Макс кинувся до нього, на бігу розстібаючи кобуру.

– Ану стійте! Стояти, сказав! Хто ви такий?

# ЗМІСТ

|                                  |           |
|----------------------------------|-----------|
| <b>Заборонене слово «завтра»</b> | <b>5</b>  |
| <b>Втілення</b>                  | <b>17</b> |
| <b>Теракотовий воїн</b>          | <b>31</b> |
| <b>Вона його дуже, дуже...</b>   | <b>41</b> |
| <b>Тамада</b>                    | <b>57</b> |
| <b>Спеціаліст із виживання</b>   | <b>71</b> |
| <b>Віддайте нас траві</b>        | <b>85</b> |
| <b>Вагони</b>                    | <b>89</b> |
| <b>Метровий кіт</b>              | <b>97</b> |

|                                   |            |
|-----------------------------------|------------|
| <b>Я їду</b>                      | <b>103</b> |
| <b>Ловець блискавок</b>           | <b>111</b> |
| <b>Що ми, не люди?</b>            | <b>121</b> |
| <b>Річка і міст</b>               | <b>133</b> |
| <b>Люди золота</b>                | <b>137</b> |
| <b>Черевомовець</b>               | <b>151</b> |
| <b>Любіть мене, бо гірше буде</b> | <b>165</b> |
| <b>Гори, гора, гори!</b>          | <b>175</b> |
| <b>Тут бувають дивні ночі</b>     | <b>193</b> |